

Vergaderjaar 2021–2022

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 570

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID,
WELZIJN EN SPORT EN VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW,
NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 oktober 2021

Hierbij zenden wij u een reactie op de brief van de Transitiecoalitie Voedsel d.d. 17 juni 2021 n.a.v. de brief van Staatssecretaris Blokhuis van 4 juni jl. over de juridische mogelijkheden voor een gezonde voedselomgeving¹. Hiermee geven we invulling aan het verzoek van de vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) van 12 juli 2021.

De Transitiecoalitie Voedsel geeft in haar brief aan uw Kamer aan dat het thema eiwittransitie ontbreekt in bovengenoemde brief over de voedselomgeving. De organisatie vraagt aandacht voor de rol van supermarkten en andere voedselaanbieders in het stimuleren van een gezonde voedselomgeving. Vervolgens geeft de Transitiecoalitie Voedsel vier aanbevelingen aan het nieuwe kabinet om de eiwittransitie te versnellen, namelijk:

- Verankeren in het regeerakkoord van de eerder uitgesproken ambitie voor een eiwittransitie van 60:40 (verhouding dierlijk/plantaardig) naar 40:60 (in 2030) en deze door te vertalen naar alle relevante beleidsdossiers, alsook het bewaken van voortgang en resultaten door monitoring en benchmarking;
- Vaststellen van een ondergrens voor plantaardig en een bovengrens voor dierlijk (eiwit) (50:50) voor voedselaanbieders zoals supermarkten, cateraars en horeca qua aanbod voor 2025;
- Vaststellen van een ondergrens voor plantaardig en een bovengrens voor dierlijk (eiwit) (50:50) voor voedselaanbieders zoals supermarkten, cateraars en horeca qua reclame en promotie voor 2025;
- Boven op de wettelijke norm/ondergrens: het sluiten van convenanten met ketenpartijen of Green Deal, onderwijs- en zorginstellingen rond aanbod, reclame en promotie met als doel realisatie van de verhouding dierlijk/plantaardig eiwit van 50:50 in 2025 en 40:60 in 2030.

¹ Kamerstuk 32 793, nr. 551

In deze brief gaan wij in op de bovengenoemde punten en geven we aan hoe het beleid zoals verwoord in de genoemde brief over de voedselomgeving verbonden is met klimaat- en eiwitdoelstellingen.

Schijf van Vijf verbindt gezondheid en duurzaamheid

Het voedselbeleid richt zich op voldoende gezond, veilig en duurzaam eten. Het beleid is erop gericht de gezonde en duurzame keuze makkelijker te maken, zowel via (het aanbod in) de voedselomgeving als via informatie voor de consument en professionals.

De Richtlijnen Goede Voeding van de Gezondheidsraad² vormen de wetenschappelijke basis voor de Schijf van Vijf van het Voedingscentrum. Het overkoepelende doel van deze Richtlijnen «eet volgens een meer plantaardig en minder dierlijk voedingspatroon» komt daarmee terug in de Schijf van Vijf. De Schijf van Vijf biedt advies over wat een gezond, veilig en duurzaam voedingspatroon is. Dit biedt voldoende voedingsstoffen, vitamines, mineralen en een adequate hoeveelheid energie. Meer volgens de Schijf eten is goed voor mens en planeet. Ook flexitariërs en vegetariërs kunnen volgens de adviezen van de Schijf van Vijf eten. Bij eten volgens de Schijf is de verhouding dierlijk/plantaardig eiwit ongeveer 50:50. In het huidige consumptiepatroon in Nederland is die verhouding 60:40³, dus meer volgens de Schijf van Vijf eten komt de eiwittransitie ten goede. Voor gezond veganistisch eten biedt het Voedingscentrum aanvullend advies, waaronder ook recepttips. In de loop van 2022 verwachten we nieuwe cijfers over de voedselconsumptie. De ministeries van LNV en VWS zorgen via gezamenlijke financiering van het Voedingscentrum voor informatievoorziening over gezond en duurzaam eten aan consumenten en professionals.

Rol supermarkten en andere aanbieders van voedsel

Wij zijn het eens met de constatering van Transitiecoalitie Voedsel dat supermarkten en andere aanbieders van voedsel een belangrijke rol spelen bij het gezonder en duurzamer maken van de voedselomgeving. Wetenschappers zijn er meer en meer van overtuigd dat de omgeving zeer bepalend is voor de voedselkeuzes die mensen maken. Voor iedereen, en zeker voor mensen met een laag inkomen en praktische opleiding, is het lastig om continu gezond te kiezen en verleidingen te weerstaan. Er is zoveel aanbod van (ongezond) voedsel dat er nauwelijks meer sprake is van «vrije keuze» voor de consument. Daarom zijn veel acties vanuit het Nationaal Preventie Akkoord (NPA) overgewicht gericht op de voedselomgeving, bijvoorbeeld school-, sport- en bedrijfskantines, ziekenhuizen, onderweg, horeca en attractieparken. Omdat de Schijf van Vijf de voedingskundige basis is van deze acties uit het NPA, wordt hiermee ook gewerkt aan een duurzamere voedselomgeving. Het Voedingscentrum biedt ondersteuning bij het gezonder en duurzamer inrichten van de omgeving en stimuleert het vergroten van de voedselvaardigheid⁴.

Klimaatakkoord

Op 20 maart 2020 heeft het kabinet de aanpak klimaatbeleid naar uw Kamer gestuurd⁵, nadat het kabinet in de zomer van 2019 het Klimaatakkoord na bespreking met uw Kamer had vastgesteld (Kamerstuk 32 813, nr. 342). In het Klimaatakkoord staat in paragraaf C4.7 «Voedselcon-

² Richtlijnen goede voeding 2015, Gezondheidsraad

³ Voedselconsumptiepeiling I Voedselconsumptiepeiling (wateetnederland.nl)

⁴ Voedselvaardigheid gaat over de kennis en praktische vaardigheden om gezond en duurzaam te kunnen eten.

⁵ Kamerstuk 32 813, nr. 483

sumptie en -keten» dat een groter aandeel consumptie van eiwitten op plantaardige basis een belangrijk aangrijpingspunt is voor vermindering van de klimaatdruk. De partijen die het Klimaatakkoord hebben ondertekend streven ernaar om in 2050 in Nederland een gezonde balans te hebben in de verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitten in ons dieet, conform de adviezen hieromtrent van het Voedingscentrum. Naast deze verschuiving is in Nederland gemiddeld een reductie van 10 tot 15% van de totale eiwitname wenselijk, aldus de partijen in het Klimaatakkoord.

Op dit moment werkt de overheid samen met het Voedingscentrum aan het bereiken van een balans van 50/50 in dierlijke en plantaardige eiwitten volgens de Schijf van Vijf. Deze balans hebben we nog niet bereikt in Nederland en er liggen nog voldoende uitdagingen om op dit gewenste punt te komen. Het is aan het volgende kabinet om eventuele nieuwe doelstellingen te formuleren en aanvullende maatregelen te nemen.

Nationale eiwitstrategie

De Nationale Eiwitstrategie (NES) is controversieel verklaard en zal in de volgende kabinetsperiode behandeld worden. Het huidige beleid op het gebied van een duurzaam eetpatroon wordt voortgezet. Wel wordt de mogelijkheid van de in de NES genoemde Green Deal Eiwitgewassen (vlinderbloemigen) onderzocht met drie sporen, namelijk het stimuleren van de teelt, verwerking en consumptie van in Nederland geteelde eiwitgewassen.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten